

оригіналом. Стилiстика перекладу В. Митрофанова бiльшою мiрою тяжiє до використання засобiв нормативної лiтературної мови, хоч iз вкрапленням окремих емоцiйно забарвлених фразеологiзмiв. При цьому рiвень «одомашнення» в цьому перекладi суттєво нижчий. Очевидно, це вiдображає рiзні вимоги, що стояли в рiзний час перед перекладачами.

Список використаних джерел:

1. Альошина М.Д. Вiдтворення iдiостилю Марка Твена в українських перекладах у зiставленнi iз російськими та польськими (на матерiалi романiв «Пригоди Тома Соєра» та «Пригоди Гекльберрi Фiнна») : дис. ... к. фiлол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / М.Д. Альошина. – Херсон, 2015. – 20 с.
2. Зорiвчак Р.П. Реалiя i переклад: на матерiалi англomовних перекладiв української поезiї / Р.П. Зорiвчак. – Л.: Вид-во при Львiв. держ. ун-тi, 1989. – 216 с.
3. Лiтературно-науковий вiсник / [ред. В. Гнатюк]. – Л.: Наук. товариство iм. Шевченка у Львовi, 1905. – Кн. 5. – С. 172.
4. Твайн Марк. Пригоди Тома Соєра / Марк Твайн; [пер. з англ. Юлiян Панькевич]. – Львiв : Українсько-руська видавнича спiлка, 1906. – 252 с.

Хараїм Д.О.

студентка,

Національний авіаційний університет

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕМАТИКИ

Військовий переклад – це дуже специфічна сфера перекладацької діяльності, у якій загальні закономірності процесу перекладу набувають чітко вираженої своєрідності. В Україні праці, присвячені військовому перекладу, не є численними і мають методичний характер (В.В. Балабін, В.І. Гапонова тощо), а більшість питань, які постають перед сучасним перекладачем, недосліджені і не мають відповіді. Лексичні трансформації, що найчастіше використовуються при перекладі військових текстів, постійно змінюються і потребують регулярного вивчення.

Міжмовні розбіжності, що становлять труднощі перекладу воєнних текстів, зумовлюються розбіжностями соціального та культурного характеру. Міжкультурний чинник полягає у розбіжностях у розумінні основних військових понять і явищ в українській та англійській мовах. В свою чергу, мовні чинники, що зумовлюють переклад воєнних текстів,

полягають у суттєвих відмінностях української та англійської мов завдяки приналежності не тільки до різних гілок індоєвропейської родини мов (перша – до слов'янської, друга – до германської), а й до різних структурних типів мов – перша – синтетична мова, де граматичні значення синтезуються з лексичними у межах слова і передаються за допомогою зв'язаних граматичних морфем – флексій, а друга – аналітична мова, де граматичні відношення у реченні передаються вільними граматичними морфемами.

Для подолання об'єктивно існуючих труднощів при перекладі застосовуються прийоми перекладу – конкретні дії або операції, викликані труднощами, що виникли в процесі перекладу. Основою більшості прийомів перекладу є трансформація, яка полягає у зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів при збереженні інформації, призначеної для передачі. Оскільки трансформації відбуваються з мовними одиницями, що мають як план змісту, так і план вираження, вони носять формально-семантичний характер, перетворюючи як форму, так і значення одиниць тексту оригіналу. До вживаних у текстах військової тематики перекладацьких трансформацій належать калькування, генералізація та конкретизація.

Калькування як прийом перекладу лексичних одиниць оригіналу шляхом заміни їх складових частин – морфем або слів їх лексичними відповідниками в мові перекладу постійно зустрічається в перекладі воєнних текстів. Наприклад: тимчасова окупація – *temporary occupation*; національна гвардія – *National Guard*; антитерористична операція – *antiterrorist operation*; особливий період – *special period*. За допомогою кальок перекладачі уникають безпосереднього запозичення і заповнюють пропуски у перекладі.

При перекладі воєнних текстів використовується також генералізація. Наприклад: технічне переозброєння – *technical upgrading*; мирні засоби врегулювання конфліктів – *peaceful means of conflict management*; нарощувати військову могутність – *to expand military might*. Наведені приклади ілюструють вживання у перекладі слів з ширшим значенням порівняно із значенням слів вихідної мови. У наведених прикладах значення одиниць цільової мови логічно виводиться із значення одиниць вихідної мови. При цьому значення співвіднесених слів в оригіналі і перекладі мають причинно-наслідкові відношення. Така трансформація не викривлює зміст тексту оригіналу в перекладі і може вважатися адекватною.

У перекладі воєнних текстів зустрічається конкретизація. Наприклад: удосконалення системи створення та збереження мобілізаційних запасів – *improving the system of mobilization reserves' building-up and maintenance*; гарантовано забезпечити оборону – *to reliably ensure the defence*; бойові дії – *combat operations*. Наведені приклади ілюструють вживання у перекладі слів з вузьким значенням порівняно із значенням слів вихідної мови. При цьому значення слів зберігається, тому вживання зазначених трансформацій можна вважати вдалим. В багатьох випадках застосування конкретизації пов'язане з тим, що у мові перекладу відсутнє слово з таким же широким значенням.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що при перекладі з англійської мови на українську найпоширенішими лексичними трансформаціями є калькування, гереналізація та конкретизація, що допомагають цілісно передати смисл оригіналу та врахувати норми мови перекладу.

Список використаних джерел:

1. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода: Международные отношения, 2009. Москва. 167 с.
2. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод. Москва : Воениздат, 2010. 237 с.
3. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика: Международные отношения, 2009. 84 с.
4. Стрелковий Г.М., Латишев Л.К. Научно-технический перевод : Санкт-Петербург : Высшая школа, 2011. 132 с.